

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Нова історія країн Європи та Америки (XVII–XVIII ст.)

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми

Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладачі

Контакти

бакалавр
03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
Історія та археологія
3,5
3 рік, V семестр
Обов'язкові навчальні дисципліни, які визначені
навчальним планом
згідно з розкладом
українська
щовівторка 12.00–13.00 (304 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).
Доктор історичних наук, професор, перший
проректор, проректор з науково-педагогічної
роботи НУЧК імені Т. Г. Шевченка
Дятлов В. О.
кандидат історичних наук, доцент
Доманова Ганна Сергіївна
E-mail: an_and_g@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Нова історія країн Європи та Америки XVII–XVIII ст.» є складовою частиною дисциплін нормативного циклу основного блоку освітньої програми. Охоплює окремий період модерної історії Європи та Америки. Дисципліна знайомить з основними подіями в історії ключових держав Європи та Америки впродовж XVII–XVIII ст., з провідними тенденціями їхнього розвитку і чинниками, що їх обумовили; ставить ці держави у контекст глобальної історії, визначає їхню роль і місце в ній. У програмі використовується традиційний хронологічний підхід, проте, укладач виходить з того, що основними переломними моментами нового часу є становлення нових економічних та політичних відносин, які дали початок формуванню громадянського суспільства в країнах Європи та Америки.

Предметом навчальної дисципліни є комплексне вивчення особливостей історичного розвитку країн Європи та Америки протягом XVII–XVIII ст., з'ясування змісту політичних, економічних, соціокультурних процесів, що відбувалися в модерну добу в державах Заходу.

Програма навчальної дисципліни складається з **двох змістових модулів**:

1. Вступ до курсу «Нова історія країн Європи та Америки XVII–XVIII ст.». Становлення Вестфальської системи міжнародних відносин.

2. Епоха Просвітництва. Утворення США. Велика Французька революція.

Мета дисципліни «Нова історія країн Європи та Америки (XVII–XVIII ст.)» полягає у формуванні у здобувачів освіти компетентностей, пов'язаних із розумінням найбільш значущих проблем розвитку провідних країн Європи та Америки, їхньої ролі у світовому історичному процесі

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПШ	Компетентності
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 5.	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 6.	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 8.	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 9.	Здатність бути критичним і самокритичним.
СК 1.	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
СК 2.	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
СК 4.	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
СК 5.	Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
СК 8.	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
СК 9.	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
СК 10.	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
СК 13.	Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.
СК 14.	Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.
Програмні результати навчання	
ПРН 1.	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 2.	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 3.	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
ПРН 4.	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5.	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
ПРН 6.	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
ПРН 7.	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
ПРН 8.	Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки детальні знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 11.	Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПРН 13.	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
ПРН 15.	Застосовувати набуті спеціальні компетентності на широкому громадсько-політичному та суспільному рівнях, аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I.				
Вступ до курсу «Нова історія країн Європи та Америки XVII–XVIII ст.». Становлення Вестфальської системи міжнародних відносин.				
1.	Вступ. Новий час та його місце у світовій цивілізації. Періодизація	2		
2.	Світ економіки раннього Нового часу	2		4
3.	Тридцятирічна війна 1618 – 1648 рр.		2	2
4.	Міжнародні відносини та колоніальна політика європейських держав у XVII – XVIII ст.	4		4
5.	Становлення та розвиток абсолютизму в країнах Європи (друга половина XVII – XVIII ст.)	4		8
6.	Правління Стюартів. Англійська революція середини XVII ст.		4	4
7.	“Славна революція” в Англії 1688 р. Зародження Просвітництва	2	2	6
Модуль II.				
Епоха Просвітництва. Утворення США. Велика Французька революція.				
8.	Європейське Просвітництво: від теорії до практики		2	9
9.	Європейська колонізація Північної Америки. Початок формування північноамериканської нації	2	4	7
10.	Країни Латинської Америка у XVII – XVIII ст.	2		9
11.	Проблема характеру Великої Французької революції в історичній літературі. Революційна Франція	6	2	4

12.	Європейська культура	2		4
Разом за курс –105 год.		26	16	63

Тематика практичних занять

Модуль I.

Тема 1. Тридцятирічна війна 1618–1648 рр. (2 год.)

План:

1. Передумови й початок війни.
2. Датський період.
3. Франко-шведський період війни.
4. Весфальський мир.

Тема 2. Англійська революція середини XVII ст.: політичні та соціально-економічні перетворення. (4 год.)

План:

Заняття 1.

1. Особливості англійського абсолютизму. Політичні, релігійні та соціально-економічні вимоги парламентської опозиції в Англії у першій половині XVII ст.
2. Конституційний етап революції: політичні та судово-правові реформи пресвітеріан. “Велика Ремонстрація”.
3. Політична програма індепендентів (порівняльний аналіз з програмою пресвітеріан). Законодавство Довгого парламенту.

Заняття 2.

4. Програма політичних та соціальних перетворень левелерів.
5. Політична система Англії за часів республіки (1649–1653 рр.).
6. Рух дигерів.
7. Протекторат О. Кромвеля та причини Реставрації монархії Стюартів.

Тема 3. “Славна революція” в Англії 1688 р. Зародження Просвітництва. (2 год.)

План:

1. Режим Реставрації
  - а) економічне життя
  - б) політичне життя.
2. «Славна революція». Біль про права.
3. Зародження англійського Просвітництва.

Модуль II.

Тема 4. Європейське Просвітництво: від теорії до практики. (2 год.)

План:

1. Ідеологія Просвітництва.
2. Особливості французького Просвітництва. Ш.Л. Монтеск’є: теорія поділу влади.
3. Теорії поділу влади Дж. Локка та Ш.Л. Монтеск’є: порівняльний аналіз.

Тема 5. Європейська колонізація Північної Америки. Початок формування північноамериканської нації. (4 год.)

План:

Заняття 1.

1. Соціально-економічний розвиток та політичний устрій англійських колоній у Північній Америці в XVII – першій половині XVIII ст.
2. Ідеологія американського буржуазного суспільства. Американське просвітництво (Б. Франклін, Т. Джефферсон, Т. Пейн).
3. Загострення соціально-економічних відносин між колоніями та митрополією. Діяльність Континентальних конгресів.

Заняття 2.

4. Декларація незалежності 1776 р. та “Статті Конфедерації”.
5. Державний устрій та політичні права громадян за Конституцією 1787 р. Біль про права 1791 р.
6. Історичне значення визвольної війни північноамериканських колоній Англії.

Тема 6. Велика Французька революція кінця XVIII ст.: зміни в державно-політичному устрої Франції. (2 год.)

План:

1. Новий державно-політичний устрій Франції за Конституцією 1791 р.
2. Якобінська Конституція 1793 р. Органи влади за якобінської диктатури.
3. Термідоріанський режим: Конституція 1795 р. і Директорія.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Баран З. А., Качараба С. П., Сіромський Р. Б., Чума Б. П. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.) : навч. посіб. Київ : Знання, 2015. 533 с.
2. Всесвітня історія: навч. посіб. / Б. М. Гончар, В. М. Мордвінцев, А. Г. Слюсаренко, С. П. Стельмах.. 2-е видання, 2014. 895 с.
3. Всемирная история: Эпоха английской революции / А. Н. Бадак, И. Е. Войнич, Н. М. Волчек и др. Мн.- М., 2000. 560 с.
4. Всемирная история: Европа под влиянием Франции / А. Н. Бадак, И. Е. Войнич, Н. М. Волчек и др. Мн.-М., 2002. 560 с.
5. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. П. Тарашук, О. Коваленко. Київ : Основи, 2020. 1464 с.
6. История Европы. Т. 4–5. М., 2000.
7. Нова історія країн Західної Європи й Північної Америки. XVII – 60-ті роки XIX століття : підруч. / За ред. Б. М. Гончара. Київ, 2013. 735 с.
8. Новая история стран Европы и Америки: Первый период: (Учеб. для вузов по спец. "История" / Под ред. А. В. Адо. М., 1986. 622, [1] с. URL: <http://www.historichka.ru/materials/ado/index.html>
9. Новая история стран Европы и Америки. Первый период : учебник для студ. вузов. обуч. по спец. "История" / Под ред. : Е. Юровской, И. М. Кривогуз. М., 1997. 415 с

Допоміжна література

1. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV – XX століть: Навч. посіб. / Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, Л. В. Дячук та ін.; За ред. Ю. А. Горбаня. К., 2003. 435 с.
2. Историография Нового времени стран Европы и Америки / Под ред. И. П. Дементьева. М., 2000. 433 с.
3. Країни світу і Україна : енциклопедія : в 5 т. Т. 1. Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа / Наук. ред. тому А. Г. Бульвінський. Київ, 2017. 564 с.
URL: <http://ivinas.gov.ua/uk/publikatsiji/entsyklopediia.html>
4. Новая история стран Европы и Америки XVI–XIX века. В 3-х частях / Под ред. А. М. Родригеса, М. В. Пономарёва. М., 2005-2008.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями головних засад соціально-політичного, економічного розвитку провідних країн Європи та Америки протягом XVII–XVIII ст.;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- вносити пропозиції щодо форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконувати завдання самостійної роботи (підготовка до колоквіуму, написання рефератів, робота з картами);
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1TggRAFOOn49g08VcMd_XsZHGYnNpm5LPs/view)). У процесі навчання забороняються плагіат (написання рефератів), фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	8	6	до 48
Самостійна робота: Колоквіум (студенти мають ознайомитися з особливостями просвітницьких ідей в західноєвропейських державах та США, прочитати твори відомих просвітників). Індивідуальне опитування (можлива заміна на реферування, написання есе) Тести (платформа Online Test Pad)	1 3	12 15	до 12 до 15
Підсумковий контроль (екзамен)	1	25	до 25
Усього:			до 100

Здобувачі освіти також можуть отримати додаткові бали за: виконання рефератів, есе дослідницького характеру, наукових тез або статей за темою курсу, участь в університетській, всеукраїнській олімпіаді з історії, науково-практичній конференції.